

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Antonína Koukala a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně J. R., proti žalované České správě sociálního zabezpečení, se sídlem Praha, Křížová 25, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 2. 2002

takto:

Žaloba se zamítá.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 11. 2. 2002 byla zamítnuta žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům, a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové finanční částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939-1945 (dále též „zákon“) s odůvodněním, že žalobkyni nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky nevznikl, neboť bylo sice prokázáno, že pro dobu od 26. 10. 1942 do 14. 4. 1945 nabyl manžel žalobkyně vlastností účastníka národního boje za osvobození uvedeného v § 1 odst. 1 bodu 1 písm. g) zákona č.

255/1946 Sb.; zákon č. 261/2001 Sb. se však na tyto účastníky národního boje za osvobození nevztahuje.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas opravný prostředek, ve kterém uvedla, že se nemůže ztotožnit s tím, že českoslovenští političtí vězni uvedení v ustanovení § 1 odst. 1 bodu 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb., kterým bylo vydáno osvědčení podle § 8 citovaného zákona, nejsou osobami oprávněnými podle zákona č. 261/2001 Sb. Uvedla, že se manžel národního boje za osvobození zúčastnil průmyslovými sabotážemi a jinou protifašistickou činností; z těchto důvodů žádá o zmírnění tvrdosti zákona a přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb.

Žalovaná ve svém vyjádření k opravnému prostředku uvedla, že v daném případě není sporu o tom, že žalobkyně je vdovou po V. R., jemuž bylo podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. vydáno osvědčení o tom, že byl v době od 26. 10 1942 do 14. 4. 1945 účastníkem národního boje za osvobození jako československý politický vězeň, tedy osoba uvedená v ustanovení § 1 odst. 1 bodu 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb. Dále je nesporné, že manželství mezi žalobkyní a jmenovaným bylo uzavřeno dne 23. 7. 1942, byla tedy splněna podmínka trvání manželství v době účasti manžela v národním boji za osvobození, jak je vyžadováno v ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. Žalovaná však sděluje, že odškodnění osob uvedených v § 1 odst. 1 bod 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb. již bylo provedeno zákonem č. 217/1994 Sb.; podle tohoto zákona byla dne 24. 1. 1995 žalobkyni přiznána jednorázová peněžní částka ve výši 69 000,- Kč. Vzhledem k tomu, že žalobkyni nárok na přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona 261/2001 Sb. nevznikl, navrhuje žalovaná, aby soud žalobou napadené rozhodnutí jako věcně správné a zákonu odpovídající potvrdil.

Ze správního spisu, který soudu předložila žalovaná, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Dne 29. 11. 2001 byla žalované doručena žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb., jako vdově po československém politickém vězni V. R., zemřelém 13. 11. 1989. K žádosti byl přiložen ověřený opis osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. Podle osvědčení Ministerstva národní obrany ze dne 26. 10. 1948 čj. 1 764-Ra-227-1948 se V. R. stal účastníkem národního boje za osvobození a doba od 26. 10. 1942 do 14. 4. 1945 se mu započítává jako československému politickému vězni. Ve správním spise je dále založeno písemné vyhotovení žalobou napadeného rozhodnutí žalované a ověřená kopie oddacího listu manželů R.

Věc nebyla skončena Vrchním soudem v Praze do 31. 12. 2002, proto byla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. – tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se zákon vztahuje jednak na občany České republiky, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bodu 1 písm. c) až f), bodě 2 a odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných
účastnících národního boje za osvobození, a bylo jim o tom vydáno podle § 8 citovaného zákona osvědčení, nebo mají doklad, který toto osvědčení nahrazuje; podle § 1 odst. 2 zákona se zákon vztahuje rovněž na vdovy a vdovce po osobách uvedených v § 1 odst. 1 zákona, občany České republiky, jejichž manželství trvalo v době účasti manžela v národním boji za osvobození a jejichž manžel buď padl nebo později zemřel, stejně jako na vdovy a vdovce, kteří uzavřeli nové manželství.

Jak vyplývá ze shora uvedených skutkových zjištění, ze kterých vycházela žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí, není u žalobkyně splněna podmínka pro vznik nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. Není sice pochyb o tom, že manžel žalobkyně byl československým politickým vězněm dle § 1 odst. 1 bod 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb. a stal se držitelem osvědčení podle § 8 citovaného zákona, tato skutečnost však žalobkyni neopravňuje k přiznání jednorázové peněžní částky podle § 1 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. Jednorázové peněžní odškodnění osob, které byly československými politickými vězni podle § 1 odst. 1 bod 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb., bylo provedeno zákonem č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové finanční částky některým obětem nacistické perzekuce. Na základě sdělení žalované byla žalobkyni dne 24. 1. 1995 podle zákona č. 217/1994 Sb. za manželovu účast v národním boji za osvobození přiznána jednorázová peněžní částka ve výši 69 000,- Kč. Osobami oprávněnými podle zákona č. 261/2001 Sb. jsou občané České republiky, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 písm. c) až f), bodě 2 a odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno podle § 8 citovaného zákona osvědčení nebo mají doklad, který toto osvědčení nahrazuje. Podle zákona jsou dále osobami oprávněnými i vdovy a vdovci po účastníku národního boje za osvobození, pokud jsou občany České republiky, jejichž manželství trvalo v době účasti manžela v národním boji za osvobození nebo bylo z důvodu nemožnosti uzavřít manželství uzavřeno nejpozději do 31. 12. 1945 a jejichž manžel buď padl nebo kdykoliv později zemřel. Vzhledem k tomu, že se manžel žalobkyně nestal osobou oprávněnou podle § 1 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., nevznikl nárok na přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona ani žalobkyni. Striktní vymezení podmínek nároku zákonem bez toho, že by bylo do zákona zakotveno ustanovení pro zmírnění tvrdosti zákona, neumožňuje ani soudu v rámci jeho rozhodovací pravomoci vážit okolnosti konkrétního případu a od podmínek nároku stanovených zákonem se jakkoliv odchýlit. Soudu nepřísluší vůli zákonodárce podle své úvahy měnit, doplňovat či nahrazovat, neboť je zákonem vázán.

Proto soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání za podmínky souhlasu účastníků řízení (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobkyně, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovaná nárok na náhradu nákladů řízení nevznesla. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. 7. 2003

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu